

Zločin u Bjelovaru

IZVJEŠTAJI SA SUĐENJA

5. rujna 2007. godine - otvaranje glavne rasprave, čitanje optužnice, dokazni postupak

Izveštaj: Robert Adrić, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek

Suđenje su još pratili predstavnici OSCE-a, obitelji optuženih, prijatelji optuženih. Rasprava je održana u mirnom tonu, nije bilo ikakvih pritisaka.

Predsjednik Vijeća je utvrdio da su na glavnu raspravu pristupili optuženici sa svojim braniteljima te zastupnik optužbe. Vijeće je utvrdilo istovjetnost optuženika te ih poučilo o pravu na obranu u smislu čl. 4 ZKP-a.

Čitanje optužnice, izjašnjanje o krivnji

Zamjenica ŽDO-a Biserka Šmer-Bajt pročitala je optužnicu. Svi optuženici izjavili su da se ne smatraju krivima za kazneno djelo koje im se optužnicom stavlja na teret.

Prijedlozi stranaka o izvođenju dokaza

Stranke su suglasno predložile da tijekom dokaznog postupka budu pročitani svi materijalni dokazi koji su bili pročitani u prethodnom prvostupanjskom postupku te da se pročita zapisnike o provedenim vještačenjima.

Zastupnica optužbe bila je suglasna s prijedlogom čitanja iskaza svjedoka ispitanih tijekom prvostupanjskog postupka, osim: oštećenoga Save Kovača, Branka Gregurovića, Ivana Dolanjskog, Josipa Hajdinjaka, Ivana Gatarića, Tihomira Wagnera, Ivana Grabara, Milana Lončarića, Darka Devčića i Nevena Oulovskoga, za koje je predložila da ih se sasluša neposredno.

Branitelji svih optuženika bili su suglasni s prijedlogom zamjenice ŽDO-a.

Odluka Vijeća

Vijeće je rješenjem usvojilo prijedloge stranaka.

23. listopada 2007. godine – početak dokaznog postupka

Suđenje su pratili Robert Adrić, promatrač Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, predstavnici OSC-a, obitelji optuženika, novinari.

Rasprava je održana u mirnom tonu, nije bilo ikakvih pritisaka.

Svjedočenje Ivana Gatarića

Svjedok je izjavljivao sukladno svojim prijašnjim iskazima danim tijekom istrage i prvostupanjskih postupaka. Rekao je da je on došao u Bjelovar u svojstvu koordinatora operativnog tima sa zadatkom da MUP RH izvijesti o događajima u Bjelovaru, a sve to za interne potrebe Ministarstva. Kaznenu prijavu protiv nepoznatih osoba zbog višestrukog ubojstva

napisali su članovi operativnog tima Branko Gregurović i Musić te istu predali načelniku PU Bjelovarske Josipu Hajdinjaku. Prijavi su priloženi svi skupljeni materijali, ali ne i izvješće koje je on napisao za Ministarstvo, a koje je sačinio na temelju izjave Tihomira Wagnera.

Svjedočenje Branka Gregurovića

Svjedok je rekao da ostaje kod iskaza koje je davao tijekom prijašnjih svjedočenja. Radio je u PP Koprivnica kao član operativnog tima koji je provodio kriminalističku obradu inkriminiranog događaja.

Izjavio je da je pisano izvješće dostavljeno u MUP na zahtjev gospodina Benka, ali isto nije sačinjavalo kompletirani spis, kojeg je on osobno predao načelniku Hajdinjaku, a u kojem se nalazio materijal do kojeg su došli istražitelji tijekom kriminalističke obrade. Rekao je da nisu sačinili kaznenu prijavu o ovome događaju i to zato što je, nakon telefonskih prijetnji upućenih njemu, a o kojima je izvijestio nadređene, obustavljen rad operativnog tima. I nakon što mu je predočen dio iskaza Gatarića, a vezano za sačinjavanje kaznene prijave, ponovio je da sigurno nisu sačinili nikakvu prijavu. Hajdinjak mu je rekao da Wagner o ovome događaju ima određena saznanja. Spis je sadržavao fotodokumentaciju očevida, bilješke o obavijesnim razgovorima i popis osoba zadržanih u prostorijama PU bjelovarske.

Svjedočenje Darka Devčića

Svjedok je rekao da ostaje kod iskaza koje je ranije davao. Kritične noći na policijskom punktu kontrolirao je vozila i osobe zatečene u prometu, a bio je pripadnik pričuvnog sastava policije. Na današnjoj glavnoj raspravi ničega se nije sjećao sa sigurnošću, što je obrazlagao velikim vremenskim odmakom od događaja o kojima svjedoči. Nakon što su mu predočeni dijelovi njegovih ranijih iskaza, vezano za dolazak Save Kovača na punkt i prolazak vozila s maskiranim osobama, rekao je da je moguće da je to tako bilo.

Svjedočenje Milana Lončarića

Svjedok je rekao da u cijelosti ostaje kod iskaza kojeg je dao na glavnoj raspravi u prvom prvostupanjskom postupku. Bio je pripadnik pričuvnog sastava policije. Osim njega na policijskom punktu su se nalazili Devčić, Rovišćanec i još neki pripadnici pričuvnog sastava HV. Njihov zadatak bio je kontrola vozila i osoba koje bi zatekli u prometu. Ne zna zašto su poslušali maskiranu osobu koja je izišla iz zaustavljenog vozila i rekla im da ne prilaze zaustavljenim vozilima i da se ne obaziru na pucnjavu koju će uskoro čuti. Nisu izvršili kontrolu tih vozila, a ni osoba koje su bile u njima. Maskirana osoba bila je dosta visoka, a vidio ju je s udaljenosti od 15-ak metara. Oštećenoga Kovača, koji je ranjen došao na punkt, tada je prvi put vidio.

Svjedočenje Nevena Oulovskog

Svjedok je rekao da ostaje kod svojih prijašnjih iskaza. U kritično vrijeme radio je na operativnim poslovima u PU Bjelovarsko-bilogorskoj. Sjeća se da je nestanak određenog broja osoba iz prve prostorije za zadržavanje primjetio kad je ujutro došao na posao. On nije bio zadužen za te osobe. Odmah po saznanju da neke osobe nedostaju o tome je izvijestio načelnika PU bjelovarske Hajdinjaka, a ovaj mu je rekao da o tome nikome ništa ne govori. To je i poslušao. Smatra da je o tim osobama brigu vodio Anđelko Selaš, bez obzira što Selaš to opovrgava. Nikada nije vidio da je netko uhapšene osobe izvodio iz zgrade policijske uprave. Nikakav popis zadržanih osoba nije vidio, pa ga nije mogao niti dati Gregureviću tijekom obavijesnog razgovora u Koprivnici. Ispred vrata kroz koja se ulazilo u prostorije za zadržavanje stražarili su različiti djelatnici policije, vrata se uvijek zaključavalo, a ključ se nalazio u operativnom dežurstvu. Nije imao svoj primjerak ključa.

Obavijest o izjavi svjedoka Hajdinjaka

Predsjednik Vijeća predočio je strankama pisanu izjavu svjedoka Josipa Hajdinjaka, u kritično vrijeme načelnika PU Bjelovarsko-bilogorske, u kojoj moli da ga se oslobodi svjedočenja jer mu je narušeno zdravlje. Naime, psihijatrijski se liječi već 16 godina i smatra da bi mu svjedočenje štetilo, a u prilog tome je priložio i mišljenje psihijatra.

24. listopada 2007. godine – nastavak dokaznog postupka

Suđenje su pratili Robert Adrić, promatrač Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, predstavnici OSCE-a, obitelji optuženka,, novinari.

Rasprava je održana u mirnom tonu, nije bilo ikakvih pritisaka

Svjedočenje Ivana Dolanjskog

Svjedok je izjavljivao sukladno svojim prijašnjim iskazima danim tijekom istrage i prvostupanijskih postupaka. Rekao je da je vozilo *caddy* bilo limenom pregradom podijeljeno na tovarni dio i kabinu. Pregrada je sezala do sredine sjedala pa bi zbog toga osoba koja bi se nalazila u tovarnom dijelu mogla vidjeti vozača, ali i suvozača. Vozilo je bilo bijele boje sa djelomično ostakljenom zadnjom stranom. Ne sjeća se jesu li i bočne strane bile ostakljene, ali zna da se to vozilo još nalazi u PU Bjelovarsko-bilogorskoj pa se to može provjeriti. Kada mu je predočen Wagnerov iskaz, u dijelu u kojem govori da je to vozilo služilo za prijevoz vojnih zarobljenika, rekao je da on o tome nema ikakvih spoznaja. Za inkriminirani događaj čuo je tek nakon nekoliko tjedana pošto se dogodio.

Svjedočenje Ivana Grabara

Svjedok je rekao da ostaje kod iskaza koje je davao ranije, tijekom prijašnjih iskazivanja. Kritične noći radio je na poslovima operativnog dežurstva, kao pomoćnik Tihomira Wagnera.

Rekao je da se sve ključeve pa tako i ključeve službenih vozila uobičajeno ostavljalo u prostoriji gdje je radio treći dežurni, a bio je zadužen za davanje informacija. Vojni zarobljenici nisu izvođeni izvan zgrade PU, već su samo vođeni na prvi kat na ispitivanje. Višekratno su mu prijetili telefonom, i to uvijek dok je bio na poslu, a o tome je upoznao svoje šefove i općinsku državnu odvjetnicu, ali nikada se ništa konkretno, u vezi pronalaska osoba koje su mu prijetile, nije poduzelo. Prijetnje je primio nakon 29. 9. 1991. godine, ali ne zna točno kada.

Svjedočenje Tihomira Wagnera

Svjedok je rekao da ostaje kod iskaza koji je dao na glavnoj raspravi u prvom prvostupanijskom postupku. Kritične noći bio je voditelj smjene operativnog dežurstva PU Bjelovar. Pri PU osnovan je Krizni stožer policije, a jednu od vodećih funkcija u tom stožeru imao je i Luka Markešić, koji je bio zamjenik načelnika kriminalističke policije, a na vodeći položaj došao je po političkoj liniji kao HDZ-ov kadar. Između ostalog, u nadležnosti stožera bili su i vojni zarobljenici koji su zarobljeni nakon pada bjelovarske vojarne. Radio je kao operativni dežurni i sa zarobljenicima nije imao bilo kakve veze, osim što su se u njegovoj sobi nalazili ključevi metalnih vrata kroz koja se ulazilo u prostorije za zadržavanje uhićenih. Osim njega svoje primjerke tog ključa imali su djelatnici kriminalističke policije i SZUP-a. Misli da su zarobljenici i prije inkriminirane noći izvođeni, ali i dovođeni, u prostorije za zadržavanje. Nije se mogao sjetiti tko je u noći s 3. na 4. listopada 1991.g. bio dežurni rukovoditelj PU, ali nakon što mu je predsjednik Vijeća predočio njegove ranije iskaze rekao je da je to bio Markešić. Nakon što je

preuzeo smjenu u 19.00 sati Markešić je rekao svjedoku da će i dalje biti odvođenja i dovođenja, a moguće da je spominjao i specijalce. Svjedok nije obraćao posebnu pozornost na to jer su to bile uobičajene stvari tih dana. Te noći u smjeni su bili samo Hrvati, dok je jutarnju smjenu činila ekipa u kojoj je bilo i Srba i Hrvata.

Rekao je da su te noći po zarobljenike dolazile tri patrole koje su bile sastavljene od po dva - tri člana. Na upit predsjednika Vijeća, zašto to do sada nije spominjao, rekao je da ga to do sada nitko nije ni pitao. Ne zna što su djelatnici tih patrola činili sa zarobljenicima, i kamo su ih vodili, jer nije bio njegov posao da zna. Više se ne sjeća tko su bili djelatnici koji su te noći odveli zarobljenike.

Svjedok je ponovno pojasnio zašto je tijekom istrage teretio drugo do četvrtooptuženog da su oni odveli zarobljenike. Navodi da mu je jedna nepoznata osoba, za koju je mislio da je tajni agent, u lokalu u Žabnom rekla da se njemu i obitelji može svašta dogoditi ako ih ne optuži. Nakon par sati ispred kuće je našao plinsku bocu o čemu ga je telefonom izvijestila, također, nepoznata osoba. U nekoliko navrata dobivao je i prijeteća pisma koja je predao policiji, ali do danas nisu otkriveni počinitelji tih kaznenih djela. Iskaz je promijenio na glavnoj raspravi u prvom prvostupanjskom postupku, jer ga je bilo manje strah, a iz razloga što je sve mogao reći u prisutnosti medija i javnosti.

25. listopada 2007. godine – nastavak dokaznog postupka

Suđenje su pratili Robert Adrić, promatrač Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, predstavnici OESC-a, obitelji optuženika, novinari.

Rasprava je održana u mirnom tonu, nije bilo pritiska

Svjedočenje oštećenoga Save Kovača

Svjedok je izjavljivao sukladno svom iskazu danom na glavnoj raspravi u drugom prvostupanjskom postupku. Rekao je da se u ćeliji, u koju je doveden, osim njega nalazilo još pet osoba, a ne sedam, kako je prije rekao. Kritične noći iz ćelije je izvedeno njih pet, a u ćeliji je ostao jedino Đorđević kojeg je poznao od ranije. Siguran je da je na strijeljanju bilo njih šestoro, ali nije mogao pojasniti kako je pronađeno šest leševa na mjestu gdje se dogodilo strijeljanje. Iz zgrade policije izvodila ih je jedna osoba, a druga ih je čekala vani i uguravala ih u kombi. Misli da su na njih u šumi ispaljena dva rafala, a kad je došao do policajaca na punktu rekao im je da je ranjen i da je upravo preživio strijeljanje.

Dok su ih vozili u šumu nije mogao vidjeti vozača jer je pregrada, koja je razdvajala tovarni dio od kabine, bila dosta visoka. Misli da se tijekom puta, od zgrade policije do šume gdje su strijeljani, nisu nigdje zaustavili, a razliku u odnosu na prijašnje iskaze, gdje je iskazivao da su se zaustavili, objasnio je protokom vremena i stanjem šoka u kojem se nalazio kada se to dogodilo. Nije mogao prepoznati nijednog od optuženika kao osobu koja ga je odvela, ili pucala u njega.

Svjedočenje Pere Sučića

Svjedok je rekao da ostaje kod iskaza koje je davao ranije, tijekom prijašnjih svjedočenja. Radio je na osiguranju ratnih zarobljenika.

Rekao je da su ratni zarobljenici bili smješteni na više lokacija u gradu Bjelovaru pa tako i u prostorijama za zadržavanje PU Bjelovarsko-bilogorske. Po nalogu načelnika nad svim

zarobljenicima vršena je kriminalistička obrada radi njihove identifikacije, ali i dobivanja operativnih obavijesti. On je bio zadužen za prostorije u podrumu, u njima su se nalazile djelatne vojne osobe dok se nad njima ne bi provela krim. obrada. Dvije podrumске prostorije bile su rezervirane za potrebe krim. policije. Krim. obrade vršene su i po noći zbog velikog broja zarobljenika. Vrata koja su vodila u prostorije za zadržavanje u početku se uopće nisu zaključavala, a kasnije, kad ih se počelo zaključavati, ključ se nalazio kod operativnog dežurnog.

Svjedočenje Anđelka Selaša

Svjedok je rekao da u cijelosti ostaje kod iskaza kojeg je dao na glavnoj raspravi u prvom prvostupanjskom postupku. Radio je na poslovima krim. obrade, a misli da je na poslovima krim. obrade radilo oko 30-ak djelatnika, a neki od njih su bili i umirovljeni policajci koji su angažirani jer je nedostajalo osoblja, a imali su veliki broj zarobljenika koje je trebalo ispitati. Zarobljenici su se nalazili na različitim lokacijama u gradu, a na ispitivanja su dovođeni u zgradu PU, pa je moguće da su privremeno bili smješteni u prostorije za zadržavanje, ukoliko nisu mogli biti odmah ispitani.

Svjedočenje Stjepana Kupsjaka

Svjedok je rekao da ostaje kod svojih prijašnjih iskaza. Bio je dežurni rukovoditelj PU Bjelovarske. Aktivne vojne osobe, oficiri i podoficiri, nakon osvajanja vojarnе bile su privedene i smještene u zgradi PU i to u podrumu, u prostorijama za zadržavanje. Obični vojnici, tj. ročnici, bili su smješteni na više lokacija u gradu. Većina ispitivanja obavljena je u prostorijama PU, tako da je svakoga dana bilo dovođenja, ali i odvođenja zarobljenika.

Svjedok se ne sjeća gdje je završio spis o krim. obradi inkriminiranog događaja s obzirom da nije bio uključen u njegovu izradu. Na poslovima krim. obrade privođenih zarobljenih osoba radilo je 10-ak osoba. U veljači 1991. g. jedinice specijalne policije dobile su prvi puta maskirne uniforme, ali u listopadu iste godine maskirne uniforme već su imali i pripadnici ZNG-a.

Dokazni prijedlozi

Zamjenik ŽDO-a ostao je kod prijedloga da se neposredno ispita svjedoka Josipa Hajdinjaka, te je predložio da se neposredno ispita i Stipu Novakovića.

Branitelji optuženika predložili su da neposredno bude ispitan i svjedok Marijan Benko. Nisu se protivili dokaznim prijedlozima zastupnika optužbe.

Odluka Vijeća

Vijeće je usvojilo prijedlog zamjenika ŽDO-a za neposrednim saslušanjem Josipa Hajdinjaka, dok je odbilo prijedloge za saslušanjem Stipe Novakovića i Marijana Benka, te je odlučilo da će se njihove iskaze pročitati s obzirom da su svjedoci već ispitani pred ovim Vijećem.

Vijeće je riješilo da se glavna rasprava **nastavlja 27. studenoga 2007. godine.**

27. studenog 2007. godine – nastavak dokaznog postupka, izmjena optužnice

Suđenje su pratili Robert Adrić, promatrač Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, predstavnik OSCE-a, obitelji optuženih, novinari

Rasprava je održana u mirnom tonu, nije bilo nikakvih pritisaka.

Vještačenje dr. Nenada Horvata

Vještak je izvršio uvid u medicinsku dokumentaciju Josipa Hajdinjaka te konstatirao da isti boluje od teškog PTSP i Parkinsonove bolesti. Rekao je da ovakvo zdravstveno stanje nije razlog da imenovani (Hajdinjak) ne svjedoči, ali da postoji velika mogućnost da bi iskazivanje o spornim događajima kod njega dovelo do inteziviranja psihičke simptomatologije, a kroz nju posredno i do neurološke simptomatologije. Ne zna zbog kojih katastrofičnih događaja je obolio od PTSP jer se ti događaji svojim sadržajem, u pravilu, ne opisuju u medicinskoj dokumentaciji kako iz diskrecijskih razloga tako i zbog preveniranja retraumatizacije pacijenta.

Svjedočenje Ane Franjić

Svjedokinja je upozorena da ne mora svjedočiti, s obzirom da joj je opt. Luka Markešić brat. Nakon što je otklonila blagodat nesvjedočenja, rekla je da je Markešić 3. listopada 1991. slavio rođendan te da se nije udaljao iz kuće. To tvrdi jer je i sama bila nazočna proslavi.

Odustanak od prijedloga za neposrednim saslušanjem svjedoka

Zastupnik optužbe je odustao od prijedloga za neposrednim saslušanjem svjedoka Josipa Hajdinjaka.

Čitanje iskaza svjedoka i materijalnih dokaza

Vijeće je uz suglasnost stranaka u daljnjem tijeku dokaznog pročitao iskaze svjedoka Markešića, Penića, Novakovića, Prpića, Pandura, Daića, Pintera, Radojčića, Mašinovića, Trogrlića, Hruške, Kalinića, Prekodravca, Musića, Šćukovića, Bušića, Štajduhara, Vukovića, Prigla, Rudeca, Gala, Šimića, Čuka, Ostojića, Cindrića, Cikoje, Dukića, Roviščaneca, Mihalineca i Hajdinjaka.

U dokaznom postupku, uz suglasnost stranaka, pročitani su:

- zapisnik o uviđaju od 4. listopada 1991. godine,
- zapisnici o obdukcijским nalazima i mišljenjima,
- zapisnik o vještačenju otisaka papilarnih linija u svrhu identifikacije leševa od 6. listopada i 11. listopada 1991. godine,
- zapisnik o balističkom vještačenju od 3. veljače 1992. godine,
- zapisnici o pregledu stana i drugih prostorija optuženika,
- zapisnik o vještačenju tragova tekstilnih vlakana i tragova zemlje od 28. 10.1991. godine,
- dopis Srpske demokratske stranke, Općinski odbor SDS Bjelovar, Mjesne zajednice «Grga Janke» Bjelovar,
- rješenja o rasporedu na radna mjesta za svjedoka Josipa Hajdinjaka i I optuženika,
- dopis Policijske uprave Bjelovarsko-bilogorske Bjelovar od 19. rujna 2001. godine, u svezi zatraženih podataka o zaduženju naoružanja za optuženike,
- dopis Policijske uprave Varaždinske od 27. listopada 2004. godine u svezi osobnih podataka za Radovana Barbarića, Zdravka Dokmana, Zdravka Gudeljevića, Ivana Hojsaka, Boška Radonjića i Milenka Ostojića (streljane osobe u noći s 3. na 4. listopada 1991. godine).
- izvodi iz kaznene evidencije za optuženike.

Izvršen je uvid u :

- otpusno pismo za Kovač Savu,
- foto-dokumentaciju obdukcije,
- povijest bolesti i medicinsku dokumentaciju za Savu Kovača,
- potvrde o privremenom oduzimanju predmeta od optuženika,

- popis dobrovoljaca koji su došli u V.O. 4848 Bjelovar (bivšu vojarnu «Božidar Adžija» u Bjelovaru),
- kopiju knjige dojava; pročitana je izvod iz Pravilnika o unutarnjoj organizaciji i načinu rada RSUP-a, te Pravilnik o izmjenama i dopunama tog Pravilnika
- imovinske podatke za optuženike,
- rješenje o raspoređivanju na radno mjesto za trećeoptuženog Zorana Marasa
- peticiju specijalne jedinice policije,
- u medicinsku dokumentaciju za četvrtooptuženog Ivana Orlovića,
- nacrt zgrade Policijske uprave Bjelovarsko-bilogorske.

Stranke nisu imale primjedbi u svezi pročitanih dokaza.

Dokazni prijedlozi

Zamjenik ŽDO-a ostao je kod prijedloga da se pročita informacija operativnog tima od 8. listopada 1991. godine.

Branitelji optuženih protivili su se dokaznom prijedlogu optužbe jer su smatrali da se radi o *nedopuštenom* dokazu.

Odluka Vijeća

Vijeće je usvojilo prijedlog zamjenika ŽDO-a te je pročitalo informaciju operativnog tima od 8. 10. 1991. g. uzimajući u obzir pravno stajalište Vrhovnog suda RH u ukidanoj odluci.

Branitelji optuženika stavili su primjedbnu da se radi o pravno nevaljanom dokumentu obzirom isti nije niti potpisan niti ovjeren od tijela koje ga je izdalo.

Dokazni prijedlozi

Braniteljica opt. Markešića predložila je da se službenim putem pribavi izvornik *pročitane informacije*.

Odluka Vijeća

Vijeće je odbilo prijedlog braniteljice s obrazloženjem da se radi o neprikladnom dokaznom prijedlogu jer je očito, prema podacima iz spisa, da se izvornik navedenog dokaza ne može pribaviti.

Obrana I opt. Luke Markešića

I opt. Luka Markešić u svojoj obrani je rekao da s inkriminiranim događajem nema nikakve veze, da u njemu nije sudjelovao te da kritičnog dana uopće nije bio dežurni rukovoditelj već se nalazio kod kuće na proslavi svog rođendana, a o čemu je posvjedočila i njegova sestra. Ne zna tko je zarobljenike odveo iz zgrade PU niti tko ih je ubio.

Obrana II opt. Zdenka Radića

Optuženik je rekao da nema nikakve veze s inkriminiranim događajem.

Obrana III opt. Zorana Marasa

Optuženik je rekao da u cijelosti ostaje kod ranije iznijetih obrana te je ponovio da se ne smatra krivim.

Obrana IV opt. Ivana Orlovića

IV opt. Ivan Orlović rekao je da poriče počinjenje kaznenog djela za koje ga se tereti. Sa događajem koji je predmet optužnice nema nikakve veze, niti je u istom na bilo koji način sudjelovao.

Izmjena optužnice

Zastupnik optužbe prije kraja dokaznog postupka promijenio je činjenični i zakonski opis optužnice.

Izmjenjenom optužnicom optuženici se terete da su s umišljajem **pomogli** drugima da kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba ubijaju ratne zarobljenike i da izvrše napad na civilnu osobu kojega je posljedica bila teška tjelesna ozljeda.

Prijedlog obrane

Branitelji optuženika zatražili su primjeren rok za pripremu obrane po izmijenjenoj optužnici.

Odluka vijeća

Vijeće je usvojilo prijedlog obrane za dodjelu primjerenog roka za pripremu obrane po izmijenjenoj optužnici te je glavnu raspravu odgodilo, a **nastavak** je zakazan za **17. prosinca 2007. godine**.

17. prosinca 2007. godine – izjašnjavanje o krivnji, govori stranaka

Suđenje su pratili Robert Adrić, promatrač Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, prijatelji i obitelji optuženih, novinari.

Izjašnjavanje o krivnji optuženika

Upitani da li su razumjeli optužnicu, izmijenjenu na prošloj glavnoj raspravi održanoj 25. studenoga 2007. godine, i kakav stav zauzimaju prema njoj, svi optuženici izjavili su da su razumjeli optužbu te da se **ne osjećaju krivima** niti po jednoj točki optužnice.

Predsjednik vijeća objavio je da je **dokazni postupak završen te su uslijedili govori stranaka**.

Završni govor zastupnika optužbe

Zastupnik optužbe u završnom govoru rekao je da u cijelosti ostaje kod izmijenjene optužnice jer smatra da je tijekom dokaznog postupka dokazano da su optuženici počinili kaznena djela za koja ih se tereti. Smatra da u odnosu na prošlo suđenje nije došlo do nikakvih promjena u pogledu dokaznog materijala, tj. dokazni materijal je sadržajno ostao isti pa se slijedom toga može izvesti zaključak da su sve činjenice koje su tijelom prošlog suđenja utvrđene na temelju takvog dokaznog materijala utvrđene i sada u ponovljenom postupku. Od početka suđenja nije sporno da su počinjeni ratni zločini, ali pitanje je jesu li optuženici sudjelovali u počinjenju tih zločina,

nakon izmijenjene optužnice, kao pomagači. Na prošlom suđenju za optužbu je, od strane suda, dana prihvatljiva ocjena vjerodostojnosti proturječnih dokaza, posebno onih bitnih, pa tako i iskaza svjedoka Tihomora Wagnera. Iz te ocjene proturječnih dokaza za optužbu proizlazi činjenično utvrđeno da je opt. Luka Markešić došao u zgradu PU, dežurnog Wagnera izveo iz službenih prostorija operativnog dežurstva te mu nasamo rekao da će tijekom noći po neke zarobljenike doći pripadnici specijalne policije i da im da ključeve od prostorija za zadržavanje. Po zastupniku optužbe takav postupak Markešića jasno govori u prilog zaključku da se nije radilo o uobičajenom ispitivanju zarobljenika, a na to ukazuje i dio iskaza Tihomira Wagnera u dijelu u kojem je rekao da mu je Markešić rekao da djelatnicima specijalne policije koji će doći po zarobljenike osigura i jednog policajca Hrvata ako im zatreba pomoć. Osim toga valja imati u vidu i iskaz Save Kovača koji je rekao da tijekom njegova boravka u prostoriji za zadržavanje nitko od oštećenika nije izvođen iz te prostorije. Nakon toga su u zgradu PU došli II-IV optuženici, i nakon što su od Wagnera dobili ključeve od prostorija za zadržavanje, odvezli su zarobljenike te ih predali nepoznatim osobama koje su ih strijeljale. Iz navedenih činjenica optužba smatra da je dokazano da su optuženici radnjama za koja se terete izmijenjenom optužnicom sudjelovali u počinjenju kaznenih djela ratnog zločina sa ulogama pomagača, tj. njihove su radnje bile usmjerene da omoguće počiniteljima da počine kazneno djelo pri čemu su optuženici poduzimajući te radnje postupali svjesno i planski s ciljem da nepoznatim počiniteljima omoguće da počine kazneno djelo ratnog zločina. Predložio je da sud optuženike proglaši krivima i osudi ih po zakonu.

Završni govori branitelja i okrivljenika

Branitelji svih optuženika predali su u spis **pisane završne govore** i zatražili da se njihovi branjenici oslobode optužbi da su počinili kazneno djelo za koje se terete. Ukratko su usmeno iznijeli razloge zašto smatraju da sud treba u odnosu na sve optuženike donijeti oslobađajuće presude. Naime, smatraju da tijekom dokaznog postupka nije dokazano da su njihovi branjenici počinili kaznena djela za koja se terete. Nadalje, smatraju da optužba tijekom postupka ničim nije dokazala ni postojanje namjere za učin kaznenog djela pomaganja u ratnom zločinu, posebice voljnog elementa iste, a bez nje (namjere) nema niti kaznenog djela pomaganja.

Odluka Vijeća

Presuda će biti objavljena **21. prosinca 2007. godine u 10,30 sati.**